Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17. 12. 1998, sp. zn. 3 Cdon 1091/96, ECLI:CZ:NS:1998:3.CDON.1091.1996.1

Číslo: 11/2000

Právní věta:

Mimo rámec správního soudnictví není soud oprávněn zkoumat věcnou správnost správního aktu, vždy však zkoumá, zda jde o správní akt (zda nejde o paakt), zda je správní akt vydán v mezích pravomoci příslušného správního orgánu a zda je pravomocný nebo vykonatelný.

Správní akt vydaný tzv. absolutně věcně nepříslušným správním orgánem je nicotný.

Vada spočívající v tom, že správní akt vydal v prvním stupni správní orgán, jemuž by jinak příslušelo rozhodovat o věci jako odvolacímu orgánu v systému plné apelace, nezpůsobuje nicotnost aktu.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 17.12.1998

Spisová značka: 3 Cdon 1091/96

Číslo rozhodnutí: 11

Číslo sešitu: 2

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Řízení před soudem

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

O b v o d n í s o u d pro Prahu 1 rozsudkem ze dne 18. října 1993 zamítl žalobu na určení, že žalobce je vlastníkem ve výroku specifikovaných nemovitostí. Soud dospěl k závěru, že žalobce je nově vzniklou právnickou osobou, která není totožná se Spolkem V.U.M. (dále též jen "Spolek"), rozpuštěným v roce 1956. Právní předpisy a právní řád doby minulé je nutno považovat za platné, tudíž jsou platné i úkony v souladu s tímto právním řádem učiněné. Tzv. "restitučními" zákony se rušily pouze některé následky aplikace dřívějšího práva a zmírňovaly jen některé křivdy. Odkazuje na ustanovení § 134 o. s. ř. soud dále uvedl, že i když není k dispozici rozhodnutí o zrušení Spolku, jeho rozpuštění (rozhodnutím odboru vnitřních věci rady Ústředního národního výboru hlavního města Prahy – dále též jen "ÚNV" – ze dne 3. března 1956) potvrzuje dopis odboru pro vnitřní věci NVP z 6. prosince 1961. Oprávnění ÚNV Spolek rozpustit vyplývalo z ustanovení § 5 odst. 3 vyhlášky č. 320/1951 Ú. l. (dále též jen "vyhláška"). Důvodem neplatnosti rozhodnutí o rozpuštění Spolku pak není to, že rozhodnutí neobsahovalo označení nového nabyvatele nemovitostí (§ 5 odst. 3, věta druhá,

vyhlášky). Ačkoliv nikdo z účastníků nemá doklady o tom, jak bylo rozhodnuto o dopisu předsedy Spolku ministrovi kultury ze 6. března 1956 – na který lze pohlížet jako na odvolání proti rozhodnutí o rozpuštění – nelze odtud bez dalšího dovodit, že uvedené rozhodnutí není v právní moci. Na tomto základě soud uzavřel, že Spolek po roce 1956 již neexistoval, žalobce je nově vzniklou právnickou osobou a nemovitosti, jež patřily Spolku, proto nevlastní.

K odvolání žalobce M ě s t s k ý s o u d v Praze rozsudkem ze dne 28. března 1994 rozsudek soudu prvního stupně potvrdil a proti svému rozsudku připustil dovolání. Vycházeje ze skutkových zjištění obvodního soudu a uváděje, že věc byla zásadně správně posouzena i po stránce právní, odvolací soud uzavřel, že byl-li k rozpuštění Spolku – podle § 5 odst. 3 vyhlášky – oprávněn okresní národní výbor, mohl tak učinit (tutéž pravomoc měl) i orgán vyššího stupně. Ačkoliv nelze mimo veškerou pochybnost zjistit konkrétní obsah rozhodnutí o rozpuštění Spolku, jeho formu a obsah poučení o případném opravném prostředku, z provedených důkazů lze dovodit, že takové rozhodnutí bylo vydáno, že podle něj byl Spolek rozpuštěn a byla provedena likvidace majetku Spolku. Dopis předsedy Spolku nepokládal za odvolání proti rozhodnutí ÚNV, upozorňuje, že z jeho fotokopie není zřejmo, zda a kdy byl odeslán, ani bylo-li na něj reagováno. Spolek byl tedy rozpuštěn pravomocným rozhodnutím národního výboru vydaným podle tehdy platných právních předpisů, jež nepodléhalo soudnímu přezkumu a jež nelze přezkoumat ani v tomto řízení. Uvedené rozhodnutí nebylo zrušeno žádným z tzv. "restitučních" či jiných předpisů a soud je nemůže zrušit nebo vyslovit jeho neplatnost – za účelem obnovení právního stavu existujícího před jeho vydáním. Soud uzavřel, že za dané situace rovněž nemohl dospět k jinému závěru než tomu, že Spolek jako původní vlastník sporných nemovitostí právně zanikl a znovu vznikl jako právní subjekt až v roce 1990, registrací podle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů (dále též jen "zákon"), aniž tímto aktem automaticky vstoupil do práv a povinností rozpuštěného Spolku.

Žalobce (zastoupen advokátem) podal proti rozsudku odvolacího soudu včasné dovolání, namítaje, že napadené rozhodnutí vychází ze skutkových zjištění, která nemají oporu v provedeném dokazování (§ 241 odst. 2 písm. c/ občanského soudního řádu ve znění účinném do 31. prosince 1995 – dále též jen "o. s. ř.") a že spočívá na nesprávném právním posouzení věci (§ 241 odst. 2 písm. d/ o. s. ř.).

V mezích dovolacího důvodu dle § 241 odst. 2 písm. c) o. s. ř. dovolatel především uvádí, že oporu v provedeném dokazování nemá skutkové zjištění, že rozhodnutí o rozpuštění Spolku nabylo právní moci. Soud též nepřihlédl – pokračuje dovolatel – k okolnosti, že likvidace Spolku nikdy nebyla ukončena; nemovitý majetek Spolku byl zaknihován na žalovaného, jenž byl likvidátorem, aniž byly doloženy náležitosti požadované zákonem, a movitý majetek byl zčásti rozkraden a zčásti bez jakékoliv dokumentace předán Národní galerii.

Nesprávné právní posouzení věci spatřuje dovolatel v závěru, že správní rozhodnutí o rozpuštění Spolku bylo vydáno podle platných předpisů. Rozhodnutí bylo vydáno v rozporu s vyhláškou, neboť ÚNV – dle § 5 odst. 1 zákona č. 13/1954 Sb., o národních výborech, postavený na roveň krajskému národnímu výboru – nebyl k jeho vydání příslušný; tato pravomoc náležela podle § 79 odst. 2 zákona č. 115/1953 Sb., autorského zákona, ministru kultury, jenž měl stanovit i den zániku Spolku. Předpisy, na jejichž základě bylo rozhodnutí vydáno, pak byly v rozporu s ustanovením § 24 ústavního zákona č. 150/1948 Sb., Ústavy Československé republiky, které zaručovalo právo shromažďovací a spolčovací, pokud se tím neohrožuje lidově demokratické zřízení nebo veřejný pokoj a řád. Dále dovolatel – cituje ustanovení § 9 odst. 1 zákona č. 68/1951 Sb., o dobrovolných organizacích a shromážděních, a vyhlášku č. 320/1951 Ú. l. – vyjadřuje názor, že ochrana spolčovacího práva byla v těchto předpisech zúžena pod rámec zaručený ústavou. Při prejudicielním posuzování rozhodnutí ÚNV pak odvolací soud musel použít zákona č. 68/1951 Sb.; jelikož tento zákon je v rozporu s ústavou, měl soud řízení dle § 109 odst. 1 písm. b) o. s. ř. přerušit a věc postoupit Ústavnímu soudu. Proto dovolatel požaduje, aby rozsudek odvolacího soudu, jakož i rozsudek soudu prvního stupně, byl zrušen a věc vrácena soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Žalovaný ve vyjádření k dovolání zpochybňuje skutkové námitky dovolatele a co do tvrzených vad rozhodnutí ÚNV namítá, že tyto jsou spíše předpokládány, neboť sporné rozhodnutí nebylo předloženo a nedostatek příslušnosti ÚNV neplatnost úkonu nezpůsobuje. Nesouhlasí rovněž s tvrzením, že ÚNV nebyl nadán pravomocí v otázkách kulturních, udávaje, že autorský zákon platnost vyhlášky č. 320/1951 Ú. l. nevylučoval ani neomezoval. Co do rozporu zákona a vyhlášky s ústavou argumentuje, že lze stěží určit, co v letech 1948 – 1989 mohlo být v rozporu s ústavou, a že v rozhodné době řada zákonů a podzákonných norem nejrůznější "nesocialistické aktivity" běžně omezovala.

N e j v y š š í s o u d zrušil rozsudek odvolacího soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Z o d ů v o d n ě n í :

Podle článku II odst. 4 zákona č. 238/1995 Sb., Nejvyšší soud dokončí podle občanského soudního řádu ve znění účinném do 31. prosince 1995 řízení o dovolání, které nebylo k témuž datu pravomocně skončeno.

V průběhu dovolacího řízení byla ke dni 15. prosinci 1994 u Obvodního úřadu v P. 1 – dle sdělení tohoto úřadu – zaregistrována nadace pod názvem "N. Č. f. u." se sídlem v P. 1; tento subjekt se stal podle ustanovení § 1 odst. 3 a 4 zákona č. 318/1993 Sb., kterým se upravuje změna postavení kulturních fondů a mění zákon č. 35/1965 Sb., o dílech literárních, vědeckých a uměleckých (autorský zákon), ve znění zákona č. 89/1990 Sb., Sb. a zákona č. 468/1991 Sb., právním nástupcem (a to i v rozsahu práv a povinností, o něž jde v tomto řízení) ke stejnému datu zanikajícího Č. f. v. u. (původního žalovaného). Nejvyšší soud proto jako s účastníkem řízení (žalovaným) nadále jednal s touto nadací.

Dovolací soud posuzuje z úřední povinnosti pouze vady vyjmenované v § 237 o. s. ř. a jiné vady řízení, jestliže měly – ve smyslu mohly mít – za následek nesprávné rozhodnutí ve věci; jinak je oprávněn rozhodnutí odvolacího soudu přezkoumat jen v rozsahu, ve kterém byl jeho výrok napaden, přičemž je vázán uplatněným dovolacím důvodem, včetně toho, jak jej dovolatel obsahově vymezil (§ 242 odst. 1 o. s. ř.). Uvedené vady řízení nebyly v dovolání namítány a z obsahu spisu nevyplývají.

Jelikož napadený rozsudek není rozsudkem měnícím, nýbrž potvrzujícím, a rozsudek ze dne 18. října 1993 byl prvním rozsudkem obvodního soudu ve věci, přípustnost dovolání (§ 236 odst. 1 o. s. ř.) může být (a v daném případě také byla) založena jen výrokem potvrzujícího rozsudku odvolacího soudu (§ 238 odst. 2 písm. a/ o. s. ř.).

Nezbytným předpokladem tu ovšem je zásadní význam rozhodnutí po právní stránce; ten odvolací soud shledává v řešení otázky, zda při rozpuštění Spolku rozhodnutím ÚNV podle tehdy platné vyhlášky, likvidaci Spolku a registraci žalobce jako nového právního subjektu (v roce 1990), byla zachována právní kontinuita mezi Spolkem a žalobcem a zda žalobce svou registrací vstoupil do vlastnických práv zaniklého Spolku. Odtud ovšem plyne, že dovolání připuštěné podle § 238 odst. 2 písm. a) o. s. ř. lze odůvodnit jen tvrzením, že rozsudek odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci – § 241 odst. 2 písm. d) o. s. ř. (srov. též rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 28. ledna 1993 uveřejněný pod číslem 34/1994 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek).

Dovolací důvod podle ustanovení § 241 odst. 2 písm. c) o. s. ř. tedy v daných souvislostech způsobilým dovolacím důvodem není; Nejvyšší soud se proto argumenty dovolatele, k doložení tohoto důvodu snesenými, jako právně bezvýznamnými nezabýval.

Dovolatel, který v řízení od počátku tvrdí, že je totožný se subjektem, jenž sporné nemovitosti vlastnil v roce 1956 (popíraje takto, že by nově vznikl až v roce 1990), tím, že pokládá akt, jímž byl Spolek

rozpuštěn, za neplatný (pro nedostatek pravomoci a příslušnosti orgánu, který jej vydal, případně pro rozpor použitých právních předpisů s ústavou) zpochybňuje právní závěr odvolacího soudu, že mezi ním a Spolkem právní kontinuita není; uplatnil tudíž námitky, jež dovolacímu přezkumu v rámci právního posouzení věci, na kterém napadené rozhodnutí spočívá, podléhají. Úkolem dovolacího soudu proto je prověřit, zda napadaný závěr je správný.

Nejvyšší soud se především zabýval námitkou, již ani pro dovolací řízení nelze ponechat stranou, totiž, že řízení mělo být přerušeno podle § 109 odst. 1 písm. b) o. s. ř., pro rozpor zákona č. 68/1951 Sb. s Ústavou.

Zákonem, "jehož má být použito při řešení věci" (srov. dikci § 109 odst. 1 písm. b/ o. s. ř.), se rozumí jen takový zákon, jehož odstranění (zrušení) Ústavním soudem by ve svých důsledcích mohlo mít vliv na rozhodnutí soudu ve věci. Je pojmově vyloučeno, aby Ústavní soud zkoumal ústavnost zákona, který byl již zrušen. Soud v takovém případě povinnost přerušit řízení a předložit věc Ústavnímu soudu nemá; naopak, pozbyl-li zákon, jehož zrušení je navrhováno, platnosti před doručením návrhu Ústavnímu soudu, je návrh na zrušení zákona v řízení podle části druhé hlavy druhé zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů, nepřípustný a řízení musí být zastaveno (srov. § 66 odst. 1 cit. zákona). Zákon č. 68/1951 Sb. byl přitom zrušen již zákonem č. 83/1990 Sb. (srov. § 21 bod 1), a to s účinností ke dni 1. květnu 1990 (§ 22).

Z ustanovení § 71 odst. 4 zákona o Ústavním soudu rovněž plyne, že práva a povinnosti z právních vztahů vzniklých před zrušením právního předpisu zůstávají (s výjimkami vymezenými v odstavcích 1 až 3) nedotčena. Ani závěr, že zákon č. 68/1951 Sb., byl v době, kdy nabyl účinnosti (podle svého § 13 k 1. říjnu 1951), v rozporu s tehdy platnou ústavou, by nemohl vést k závěru, že Spolek zrušen nebyl (bylo-li zrušení uskutečněno na podkladě tohoto zákona). Tato námitka dovolatele proto důvodná není. Zákonem č. 83/1990 Sb. byla derogována také vyhláška č. 320/1951 Ú. l. (srov. § 21 bod 2), pro niž uvedené úvahy platí obdobně.

K přezkoumatelnosti dříve vydaných správních aktů (zde rozhodnutí ÚNV o rozpuštění Spolku) Nejvyšší soud již ve svém rozsudku ze dne 26. listopadu 1997, sp. zn. 2 Cdon 1393/97[1)], uvedl, že obecné soudy jsou oprávněny je mimo rámec správního soudnictví zkoumat zásadně jen se zřetelem k tomu, zda se jedná o akty nicotné (nulitní) – tedy o akty, jejichž vady jsou tak závažné (co do "záporné kvality" vady), že se neuplatňuje presumpce jejich správnosti. Takové akty nevyžadují zvláštní proces k odstranění vad (nebo aktů samotných), ale nikdo jich nemusí dbát a od počátku se na ně pohlíží jako na akty neexistující. Mimo povinnosti zkoumat, zda předkládaný správní akt vůbec je správním aktem (zda není paaktem) a zda jde o akt vydaný v mezích pravomoci příslušného správního orgánu, jsou soudy rovněž povinny zabývat se tím, zda správní akt nabyl právní moci nebo zda je vykonatelný (srov. též rozhodnutí bývalého Nejvyššího soudu uveřejněné pod číslem 220/1950 Sbírky rozhodnutí československých soudů). U kategorie aktů, jež jsou toliko věcně vadné nebo nezákonné, naopak platí presumpce jejich správnosti (dokud nejsou stanoveným postupem opraveny nebo zrušeny, jsou považovány za bezvadné a mají právní účinky).

Úsudek odvolacího soudu, že pravomocné (správní) rozhodnutí o rozpuštění Spolku nelze v tomto řízení přezkoumat a že je soud nemůže zrušit nebo vyslovit jeho neplatnost, tedy ve své obecnosti neobstojí, neboť je v rozporu s výše formulovanými závěry. Odvolací soud sám se však přesto vyslovil k otázce, zda místo okresního národního výboru mohl Spolek rozpustit orgán vyššího stupně (ÚNV), připouštěje, že možnost orgánu vyššího stupně takto postupovat nebyla vyloučena.

Legislativní vymezení vad, jež činí správní akt nicotným, tehdejší československé právo neobsahovalo; neobsahuje je ostatně ani dnešní české právo. Právní teorií a soudní praxí však byl – a je i nyní – pokládán za nicotný správní akt vydaný k tomu "absolutně" nepříslušným orgánem, přičemž za takový se obecně pokládá správní orgán, který podle svého zákonného vymezení není

oprávněn (není v jeho pravomoci) o určité věci rozhodnout, buď proto, že tato pravomoc byla právním řádem udělena výhradně jinému orgánu (soudnímu nebo správnímu) nebo proto, že nebyla výslovně přiznána ani jemu, ani jinému orgánu. Nicotnost v uvedeném smyslu je přičítána zejména správnímu aktu vydanému tzv. absolutně věcně nepříslušným orgánem, to jest orgánem, do jehož kompetence věc z hlediska kategorizace správních úřadů nespadá. Z dobové literatury se k uvedenému názoru hlásí např. Hoetzel, J. in : Československé správní právo, část všeobecná, Melantrich a.s. v Praze, Praha 1937, str. 289 – 290, nebo Půlpán, O. in: Poměr soudů k správním aktům, str. 73 – 81; pro současné období lze pak poukázat např. na dílo Hendrych, D. : Správní právo – obecná část, Nakladatelství C.H. BECK/SEVT, Praha 1994, str. 65. V dobové soudní praxi pak byla absolutní věcná nepříslušnost správního orgánu zmiňována jako důvod nicotnosti správního aktu např. v rozhodnutích uveřejněných ve Sbírce nálezů Nejvyššího správního soudu ve věcech administrativních pod čísly 1457/1922, 10303/1933 a 627/1941; pro současné období lze co do shodných závěrů odkázat např. na rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 10. března 1995, sp. zn. 6 A 28/94, uveřejněný v časopise Správní právo č. 5, ročník 1996, pod číslem 126 a rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 31. března 1995, sp. zn. 7 A 129/1994, uveřejněný v časopise Soudní judikatura ve věcech správních č. 7, ročník 1998, pod číslem 239.

Oproti tomu s vadou spočívající v nedostatku funkční (instanční) příslušnosti správního orgánu v poměrech, kdy o věci rozhodl v prvním stupni funkčně nepříslušný orgán vyššího stupně, dobové prameny nicotnost správního aktu nespojovaly a nečiní se tak ani v současnosti. Z výše citovaných autorů řadí popsaný nedostatek funkční příslušnosti k důvodům nulity správního aktu pouze O. Půlpán; tento závěr však podmiňuje tím, že funkčně vyšší orgán by jinak mohl rozhodnutí nižšího funkčně příslušného orgánu jen zrušit. V pravomoci funkčně nepříslušného orgánu vyššího stupně nahradit akt nižšího funkčně příslušného orgánu vlastním pozměňujícím aktem jako odvolací instance spatřuje i zmíněný autor důvod, jenž zabraňuje pohlížet na dotčený správní akt jako na akt nulitní (srov. cit. dílo, str. 84-85). Nedostatek funkční (instanční) příslušnosti byl pokládán za důvod nezákonnosti, nikoli nicotnosti, správního aktu např. v rozhodnutích uveřejněných ve Sbírce nálezů Nejvyššího správního soudu ve věcech administrativních pod čísly CCCXCIV/1930, 10303/1933, jakož i v rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 21. září 1998, sp. zn. 6 A 86/96, uveřejněném v časopise Soudní judikatura ve věcech správních č. 16, ročník 1998, pod číslem 347.

V intencích podaného výkladu pokládá i Nejvyšší soud za nicotný správní akt, který byl vydán k tomu absolutně věcně nepříslušným (nekompetentním) správním orgánem, nikoli však správní akt, vydaný ve správním řízení v prvním stupni orgánem vyššího stupně, jemuž by jinak příslušelo rozhodovat o věci jako odvolacímu orgánu v systému plné apelace.

Nehledě k tomu, že nelze vyloučit (ale při daných skutkových zjištěních ani potvrdit), že pravomoc ÚNV rozhodnout o rozpuštění Spolku byla založena postupem předvídaným v § 1 odst. 3, větě druhé, vládního nařízení č. 23/1954 Sb., o organizaci výkonných orgánů národních výborů (že tedy šlo o úkoly, jež ústřední národní výbor se souhlasem vlády určil jako ty, které z důvodu jednotného provádění nebo z důvodu účelnosti nezbytně vyžadují, aby je vykonával ústřední národní výbor a jeho výkonné orgány), byl Ústřední národní výbor hlavního města Prahy, v soustavě národních výborů postavený na roveň krajskému národnímu výboru (srov. § 5 odst. 1 zákona č. 13/1954 Sb.), oprávněn řídit národní výbor nižšího stupně (okresní národní výbor); odtud se odvíjelo i jeho právo přezkoumávat usnesení a opatření národního výboru, který řídí, a tato měnit nebo rušit (srov. § 12 zákona č. 13/1954 Sb.). Obdobné zásady byly stanoveny i pro radu národního výboru – potud, že byla podřízena jednak svému národnímu výboru, jednak radě národního výboru vyššího stupně a vládě, a že vyšší orgány měly právo přezkoumávat usnesení a opatření rad, které jsou jim podřízeny, a měnit nebo rušit tato rozhodnutí (srov. § 25 zákona č. 13/1954 Sb.). O právu odvolacího správního orgánu rozhodnout ve věci samé vypovídá též ustanovení § 36 vládního nařízení č. 20/1955 Sb., o řízení ve věcech správních (správního řádu).

Okolnost, že případně nebyl dodržen instanční postup – že o rozpuštění Spolku v prvním stupni rozhodl místo okresního národního výboru (§ 5 odst. 3 vyhlášky č. 320/1951 Ú. l.) ÚNV – tedy ve shodě s výše uvedeným nicotnost správního rozhodnutí ze dne 3. března 1956 nezpůsobuje.

Odvolací soud ovšem – veden nesprávnou (co do její šíře) úvahou o nepřezkoumatelnosti správního aktu – ponechal stranou námitku, že ÚNV překročil svou pravomoc, neboť pravomoc rozhodnout o dni, ke kterému spolek zanikne, měl podle § 79 odst. 2 zákona č. 115/1953 Sb. ministr kultury (srov. odvolání, č. l. 37). Dovolání je již proto důvodné, neboť k uvedené argumentaci, již žalobce opakuje v dovolání, se dovolací soud jako přezkumná instance nemůže vyslovit (co do její opodstatněnosti a důsledků, jež by v rovině pojmů nicotnost, vadnost a nezákonnost správního aktu mohla pro věc mít) dříve než odvolací soud.

Nejistotu v otázce, zda Spolek právně zanikl, vyvolanou neúplností (nesprávností) právního posouzení věci, nelze nahradit ani úvahou, že žalobce byl v roce 1990 zaregistrován jako právní subjekt vzniklý podle zákona č. 83/1990 Sb.

Odvolací soud převzal skutková zjištění soudu prvního stupně potud, že žalobce dopisem z 20. listopadu 1990 žádal ministerstvo vnitra, aby vzalo na vědomí další činnost Spolku, která byla přerušena v roce 1954, s tím, že rozhodnutí o pokračování činnosti schválilo 20 z 22 žijících členů Spolku a valné shromáždění se usneslo na třech změnách stanov, které se jinak nemění. Skutkový základ sporu tvoří rovněž zjištění, že dle záznamu na stanovách provedlo ministerstvo vnitra registraci dne 23. listopadu 1990, přičemž byly registrovány stanovy Spolku s textem z roku 1935.

Podle ustanovení § 19 odst. 2 zákona se spolky vzniklé před datem 1. října 1951 považují za sdružení již vzniklá podle tohoto zákona, pokud nezanikly. Jsou povinny do 30. června 1990 oznámit ministerstvu uvedenému v § 7 odst. 1, popřípadě § 11 odst. 4 svůj název a sídlo. Pokud toto neučiní, ministerstvo se jich dotáže, zda hodlají nadále vyvíjet činnost. Nesplní-li spolek povinnost podle věty druhé ani do 31. prosince 1990, bude se mít za to, že tímto dnem zanikl.

Je zjevné, že postup podle § 19 odst. 2 zákona se liší od postupu při registraci nově vznikajícího sdružení (srov. § 6 a násl. zákona), jakož i od postupu, jímž se bere na vědomí změna stanov existujícího sdružení (srov. § 11 zákona). Okolnost, že ministerstvo vnitra s oznámením podle § 19 odst. 2 zákona (bez zřetele k tomu, zda opodstatněným) případně (a dosavadní kusá skutková zjištění v této otázce jiný než eventuální závěr vyslovit nedovolují) naložilo jako se žádostí o registraci nově vzniklého sdružení (srov. záznam o registraci na stanovách a § 9 odst. 1 zákona), ovšem nezbavuje registrovaný subjekt možnosti prokázat, že právně existoval i před registrací.

Se zřetelem ke shora uvedenému lze uzavřít, že dovolací důvod dle § 241 odst. 2 písm. d) o. s. ř. byl uplatněn právem. Nejvyšší soud proto, aniž ve věci nařizoval jednání (§ 243a odst. 1, část věty za středníkem, o. s. ř.), rozsudek odvolacího soudu podle § 243b odst. 1 a 2 o. s. ř. zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

[1)] *Toto rozhodnutí bylo uveřejněno pod č. 9/1999 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek.*